

تلاشی در مسیر موفقیت

- دانلود گام به گام تمام دروس ✓
- دانلود آزمون های قلم چی و گاج + پاسخنامه ✓
- دانلود جزوه های آموزشی و شب امتحانی ✓
- دانلود نمونه سوالات امتحانی ✓
- مشاوره کنکور ✓
- فیلم های انگیزشی ✓

 www.ToranjBook.Net

 [ToranjBook_Net](https://t.me/ToranjBook_Net)

 [ToranjBook_Net](https://www.instagram.com/ToranjBook_Net)

پاسخنامه

دوازدهم انسانی

۱۶ دی ماه ۱۴۰۱

بنیاد علمی آموزشی قلم چی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلم چی (وقف عام) ۶۴۶۳-۰۲۱

«تمام داری‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلم چی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

پدید آورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام طراحان	نام درس
سامان اسپهرم، محمد بحیرایی، ابوالفضل بهاری، محمدابراهیم تونندهجانی، احمدرضا ذاکرزاده، امیر زراندوز، جواد زنگنه قاسم آبادی، علیرضا عبدی، سعید عزیزخانی، امیر محمودیان، حامد نصیری	ریاضی و آمار
سید علیرضا احمدی، سید علیرضا علویان، سجاد غلامپور سیوکی، مجتبی فرهادی، کاظم کاظمی، یاسین مهدیان، سید محمد هاشمی	علوم و فنون ادبی
ریحانه امینی، زینب آذری، آریتا بیدقی، فاطمه صفری، شهریار عبدالله، نگار غلامی	جامعه‌شناسی
درویشعلی ابراهیمی، ولی برجی، بهروز حیدرکی، علی محسن‌زاده، سیدمحمدعلی مرتضوی، خالد مشیرپناهی، سیده محیا مؤمنی	عربی زبان قرآن
علیرضا رضایی، فاطمه سخایی، علی محمد کریمی، ملیحه گرچی، جواد میربلوکی، میلاد هوشیار	تاریخ و جغرافیا
سبا جعفرزاده صابری، نیما جواهری، حسن صدری، فرهاد قاسمی‌نژاد، علیرضا نصیری	فلسفه

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستار	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	ایمان چینی‌فروشان، مهدی ملارمضانی، علی ارجمند	الهه شهبازی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	یاسین مهدیان، امیرحسین واحدی	فریبا رئوفی
جامعه‌شناسی	فاطمه صفری	فاطمه صفری	کوثر شاه‌حسینی	زهره قموشی
عربی زبان قرآن	نوید امساک	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	لیلا ایزدی
تاریخ	سیدعلیرضا علویان	سیدعلیرضا علویان	زهرا دامیار	خدیجه
جغرافیا	سیدعلیرضا علویان	سیدعلیرضا علویان	زهرا دامیار	جنت‌علی‌پور
فلسفه	سبا جعفرزاده صابری	نیما جواهری	فرهاد علی‌نژاد	زهره قموشی

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	زهرا دامیار
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: زهره قموشی
حروفچین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

ریاضی و آمار (۳)

۱- گزینه «۴»

(سامان اسپهر ۴)

ابتدا تعداد حالت‌های رقم وسط را پر می‌کنیم و بعد به سراغ بقیه رقم‌ها می‌رویم:

$$\text{رقم وسط} \\ 4 \times 3 \times 2 \times 1 = 48 \\ \{911\}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۴)

۲- گزینه «۳»

(مهمد ابراهیم توزنده‌بانی)

افرادی که در یک جای ثابت از صف قرار می‌گیرند از جایگشت خارج می‌شوند.

A و B را اول و آخر صف قرار می‌دهیم و جایگشت ۳ نفر دیگر را حساب می‌کنیم که برابر $3! = 6$ است.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۶)

۳- گزینه «۲»

(علیرضا عبیری)

برای حل این معادله، $(n-1)!$ را به صورت $(n-2)!(n-1)$ می‌نویسیم:

$$\frac{(n-2)!}{2} = \frac{(n-1)(n-2)!}{4} \Rightarrow \frac{1}{2} = \frac{n-1}{4} \\ \Rightarrow 4 = 2n - 2 \Rightarrow 2n = 6 \Rightarrow n = 3$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۵ و ۶)

۴- گزینه «۲»

(حامد نصیری)

مثلث از ۳ رأس تشکیل می‌شود. بنابراین برای تشکیل مثلث باید ۳ نقطه از ۸ نقطه را انتخاب کنیم، اما چون گفته شده یکی از رأس‌ها a باشد باید ۲ رأس دیگر از ۷ نقطه دیگر انتخاب شوند.

$$\binom{7}{2} = \frac{7!}{2!5!} = \frac{7 \times 6 \times 5!}{2 \times 5!} = \frac{7 \times 6}{2} = 21$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۸ تا ۱۱)

۵- گزینه «۳»

(امیر محمودیان)

تعداد راه‌های بین D و E را x در نظر می‌گیریم:

به روش‌های زیر می‌توان از B به E رفت:

$$B \rightarrow A \rightarrow E: 3 \times 2 = 6$$

$$B \rightarrow A \rightarrow D \rightarrow E: 3 \times 1 \times x = 3x$$

$$B \rightarrow C \rightarrow D \rightarrow E: 4 \times 1 \times x = 4x$$

$$B \rightarrow C \rightarrow D \rightarrow A \rightarrow E: 4 \times 1 \times 1 \times 2 = 8$$

$$\rightarrow \text{تعداد کل راه‌ها: } 6 + 3x + 4x + 8 = 49$$

$$49 = 49 \rightarrow 7x = 35 \rightarrow x = 5$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۴)

۶- گزینه «۴»

(سعید عزیزقانی)

با توجه به اینکه عدد باید چهاررقمی و محدود بین دو عدد باشد ۳ حالت داریم:

حالت اول: در جایگاه هزارگان فقط اعداد ۴ و ۳ قرار بگیرند که در این صورت برای سه جایگاه بعدی (یکان - دهگان و صدگان) هیچ محدودیتی نداریم. با فرض اینکه در جایگاه هزارگان یک عدد استفاده شده باشد برای جایگاه صدگان ۵ حالت داریم و به همین ترتیب تا یکان، ۴ و ۳ حالت داریم.

$$\frac{2}{3,4} \times \frac{5}{4} \times \frac{4}{3} \times \frac{3}{2} = 120$$

حالت دوم: در جایگاه هزارگان فقط عدد ۲ قرار بگیرد. این اعداد در هر صورت از ۵۲۰۰ کمتر هستند فقط باید توجه کنیم از ۲۴۰۰ بیشتر باشند. در این صورت در جایگاه صدگان فقط اعداد ۴ و ۵ قرار می‌گیرند و برای دو جایگاه بعدی هیچ محدودیتی نداریم. با فرض اینکه در جایگاه صدگان و هزارگان هر کدام یک عدد استفاده شود برای جایگاه دهگان ۴ و یکان ۳ حالت داریم.

$$\frac{1}{2} \times \frac{2}{4,5} \times \frac{4}{3} \times \frac{3}{2} = 24$$

حالت سوم: در جایگاه هزارگان فقط عدد ۵ قرار بگیرد. این اعداد در هر صورت از ۲۴۰۰ بیشتر هستند فقط باید توجه کنیم از ۵۲۰۰ کمتر باشند. در این صورت در جایگاه صدگان فقط اعداد ۰, ۱, ۲ قرار می‌گیرند و برای جایگاه‌های بعدی هیچ محدودیتی نداریم.

$$\frac{1}{5} \times \frac{3}{0,1,2} \times \frac{4}{3} \times \frac{3}{2} = 36$$

در نهایت $120 + 24 + 36 = 180$ حالت داریم.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۸)

۷- گزینه «۱»

(علیرضا عبیری)

فرض کنید خانواده‌هایی انتخاب می‌کنیم که عدد اول شماره تلفن منزل آن‌ها ۲ است. در این صورت فقط افراد یک منطقه خاص را مورد بررسی قرار می‌دهیم و کل اقشار جامعه را بررسی نمی‌کنیم. ولی در سه حالت دیگر، از هر گروه جامعه در نمونه‌مان داریم.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۲ و ۳۳)

۸- گزینه «۱»

(ابوالفضل بویاری)

حرف s و ۲ حرف c و ۲ حرف e را درون ۳ بسته متمایز قرار می‌دهیم.

پس با ۳ بسته و ۵ حرف (i, v, u, i, y) مواجه هستیم که ۸! جایگشت دارند.

توجه: جایگشت S های داخل جعبه تغییری در شکل کلی کلمه ما ایجاد نمی‌کند زیرا همه S ها یکسان هستند. و به همین ترتیب حروف تکراری دیگر.

$$\frac{8!}{3!3!2!} = 8!$$

(حروف i, u, v, L, y)

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۸)

(معمد بصیرایی)

۱۳- گزینه «۲»

با توجه به قوانین احتمال داریم:

$$P(A-B) = P(A) - P(A \cap B) = \frac{7}{20}$$

$$P(B) = 1 - P(B') = 1 - \frac{2}{5} = \frac{3}{5}$$

$$P(A \cup B) = P(B) + P(A) - P(A \cap B) = \frac{3}{5} + \frac{7}{20} = \frac{19}{20}$$

$$\Rightarrow P((A \cup B)') = 1 - \frac{19}{20} = \frac{1}{20}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۷)

(امیررضا ذاکر زاده)

۱۴- گزینه «۳»

با توجه به سؤال داریم:

$$n(S) = 6!$$

$$n(A) = \left(\frac{3}{3} \times \frac{3}{3} \times \frac{2}{2} \times \frac{2}{2} \times \frac{1}{1} \times \frac{1}{1} \right) \times \frac{2}{2} = 3! \times 3! \times 2$$

جابه‌جایی زوج و فرد

$$\Rightarrow P(A) = \frac{3! \times 3! \times 2}{6!} = \frac{6 \times 3! \times 2}{6 \times 5 \times 4 \times 3!} = \frac{1}{10}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۳ تا ۲۱)

(امیر مضموریان)

۱۵- گزینه «۴»

در نمودار نشان داده شده، بلندی مستطیل نشان‌دهنده میانگین و میله خطا نشان‌دهنده انحراف معیار است.

از آنجا که بلندی میله برابر با $b + \sqrt{10} - b = \sqrt{10}$ است، پس $\sigma = \sqrt{10}$

$$\sigma^2 = 10 \text{ یا}$$

میانگین داده‌ها را به دست می‌آوریم:

$$\bar{x} = \frac{a-2+a+2+a+6+a+2a+4+a+5+12+2a+a+3}{10}$$

$$\rightarrow \bar{x} = \frac{10a+30}{10} = \frac{10(a+3)}{10} = a+3 \Rightarrow b = a+3$$

حال برای راحتی به جای انحراف معیار، واریانس داده‌ها را به دست می‌آوریم:

$$\sigma^2 = \frac{(a-2-a-3)^2 + (a+2-a-3)^2 + (a-a-3)^2}{10} + \frac{(6-a-3)^2 + (a-a-3)^2 + (2a+4-a-3)^2}{10} + \frac{(a+5-a-3)^2 + (12-a-3)^2 + (2a-a-3)^2 + (a+3-a-3)^2}{10} = 10$$

$$\Rightarrow (-5)^2 + (-1)^2 + (-3)^2 + (3-a)^2 + (-3)^2 + (a+1)^2$$

(امیر زراندوز)

۹- گزینه «۳»

پدر بزرگ، مادر بزرگ و فرد به خصوص را به ترتیب A، B و C می‌نامیم لذا خواهیم داشت.

A	C	B	D	E	F	G	H
---	---	---	---	---	---	---	---

۱ بسته

۵ بسته

$$\text{تعداد حالت‌ها} = \frac{6!}{1!} \times \frac{2!}{5!} = \text{جابه‌جایی A, B با هم} \times \text{جابه‌جایی بسته‌ها با هم}$$

$$720 \times 2 = 1440$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۸)

(معمد ابراهیم توزنده‌بانی)

۱۰- گزینه «۱»

تعداد حالات انتخاب سه نفر از بین ۱۲ نفر برابر است با:

$$\binom{12}{3} = \frac{12!}{9! \times 3!} = 220$$

$$\binom{7}{3} = \frac{7!}{4! \times 3!} = 35$$

تعداد حالات انتخاب سه نفر مرد برابر است با:

$$\binom{12}{3} - \binom{7}{3} = 220 - 35 = 185$$

تعداد حالات مطلوب:

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۱۱)

(معمد بصیرایی)

۱۱- گزینه «۴»

ابتدا احتمال آن که مجموع دو عدد رو شده مضرب ۴ باشد را حساب می‌کنیم.

$$n(S) = 6 \times 6 = 36$$

تعداد اعضای پیشامد آن که مجموع دو عدد رو شده مضرب ۴ باشد (۴) یا ۸ یا ۱۲ باشد.

$$A = \{(1,3), (3,1), (2,2), (2,6), (6,2), (3,5), (5,3), (4,4), (6,6)\}$$

$$\Rightarrow n(A) = 9$$

$$\Rightarrow P(A) = \frac{9}{36} = \frac{1}{4} \Rightarrow P(A') = 1 - P(A) = 1 - \frac{1}{4} = \frac{3}{4}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۳ تا ۲۷)

(معمد بصیرایی)

۱۲- گزینه «۱»

ابتدا تعداد کل حالت‌ها را به دست می‌آوریم:

$$n(S) = \binom{12}{3} = \frac{12!}{9! \times 3!} = \frac{12 \times 11 \times 10}{6} = 220$$

$$n(A) = \binom{5}{3} + \binom{7}{3} = \frac{5!}{2! \times 3!} + \frac{7!}{4! \times 3!} = 10 + 35 = 45$$

$$\Rightarrow P(A) = \frac{45}{220} = \frac{9}{44}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۱)

(امیر محمودیان)

۱۸- گزینه «۲»

در دنباله $a_6, a_5, a_4, a_3, a_2, a_1$ مقادیر a_2 و a_5 مشخص است. برای آن که بتوانیم بین این ۲ مقدار ارتباط ایجاد کنیم، $a_3 = x$ قرار می‌دهیم و داریم:

$$a_4 = 2a_3 + a_2 + 5 \Rightarrow a_4 = 2x + 6 + 5 = 2x + 11$$

$$a_5 = 2a_4 + a_3 + 5 \Rightarrow a_5 = 2(2x + 11) + x + 5$$

$$= 4x + 22 + x + 5 \Rightarrow a_5 = 5x + 27 = 122 \Rightarrow 5x + 27 = 122$$

$$\Rightarrow 5x = 95 \Rightarrow x = 19$$

$$\Rightarrow a_4 = 2 \times 19 + 11 = 49$$

$$a_6 = 2a_5 + a_4 + 5 \Rightarrow a_6 = 2 \times 122 + 49 + 5 = 298$$

(ریاضی و آمار، ۳)، الگوهای فطی، صفحه‌های ۵۴ و ۶۰)

(پوار زنگنه قاسم‌آبادی)

۱۹- گزینه «۲»

جمله عمومی دنباله مثلثی به صورت $\frac{n(n+1)}{2}$ است. بنابراین جمله

هشتم آن برابر $\frac{8 \times 9}{2} = 36$ است. بنابراین یک ششم آن برابر $\frac{36}{6} = 6$

است.

$$\frac{n^2 + 3n + 6}{n + 4} = 6 \Rightarrow n^2 + 3n + 6 = 6n + 24$$

$$\Rightarrow n^2 - 3n - 18 = 0$$

$$\Rightarrow (n - 6)(n + 3) = 0 \Rightarrow \begin{cases} n = -3 \text{ قق} \\ n = 6 \text{ قق} \end{cases}$$

(ریاضی و آمار، ۳)، الگوهای فطی، صفحه‌های ۵۴ تا ۶۰)

(پوار زنگنه قاسم‌آبادی)

۲۰- گزینه «۲»

ابتدا جملات اول تا نهم را می‌نویسیم:

دنباله فیبوناچی: ۱, ۱, ۲, ۳, ۵, ۸, ۱۳, ۲۱, ۳۴

a_4

a_9

$$\text{میانگین جملات چهارم تا نهم} = \frac{a_4 + a_5 + a_6 + a_7 + a_8 + a_9}{6}$$

$$= \frac{3 + 5 + 8 + 13 + 21 + 34}{6} = \frac{84}{6} = 14$$

(ریاضی و آمار، ۳)، الگوهای فطی، صفحه‌های ۵۴ تا ۶۰)

$$+(2)^2 + (9-a)^2 + (a-3)^2 + 0 = 100$$

$$\Rightarrow 25 + 1 + 9 + 9 - 6a + a^2 + 9 + a^2 + 2a + 1 + 4 + 81 - 18a$$

$$+ a^2 + a^2 - 6a + 9 = 100$$

$$\Rightarrow 4a^2 - 28a + 148 = 100 \Rightarrow 4a^2 - 28a + 48 = 0$$

$$\xrightarrow{+4} a^2 - 7a + 12 = 0$$

$$\Rightarrow (a-3)(a-4) = 0 \Rightarrow \begin{cases} a=3 \Rightarrow b=3+3=6 \\ a=4 \Rightarrow b=4+3=7 \end{cases}$$

هر دو مقدار قابل قبول است.

$$\Rightarrow \begin{cases} a+b=9 \\ a+b=11 \end{cases}$$

بنابراین بیشترین مقدار ممکن برای $a+b$ برابر ۱۱ است.

(ریاضی و آمار، ۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۴ تا ۳۶)

(علیرضا عبیدی)

۱۶- گزینه «۳»

با تشکیل چند جمله ابتدایی دنباله داریم:

$$a_1 = (-1)^1 \times 1 = -1$$

$$a_2 = (-1)^2 \times 2 = 2$$

$$a_3 = (-1)^3 \times 3 = -3$$

$$a_4 = (-1)^4 \times 4 = 4$$

$$\underbrace{-1, 2, -3, 4, -5, 6, -7, 8, \dots, -199, 200}_{+1}$$

بنابراین مجموع خواسته شده برابر است با:

$$(-1+2) + (-3+4) + \dots + (-199+200) = \underbrace{1+1+\dots+1}_{100 \text{ تا}} = 100$$

(ریاضی و آمار، ۳)، الگوهای فطی، صفحه‌های ۵۴ تا ۶۰)

(علیرضا عبیدی)

۱۷- گزینه «۱»

با تشکیل a_2, c_2n و b_4 داریم:

$$a_2 = \frac{(-2)^2}{2^2} = \frac{4}{4} = 1$$

$$c_2n = (-1)^{2n} + 1 = 1 + 1 = 2$$

$$b_4 = 3$$

حاصل عبارت برابر است با:

$$a_2 + c_2n - b_4 = 1 + 2 - 3 = 0$$

(ریاضی و آمار، ۳)، الگوهای فطی، صفحه‌های ۵۴ تا ۶۰)

علوم و فنون ادبی (۳)

۲۱- گزینه «۳»

(یاسین مهریان)

صباي کاشانی، در مثنوی، قصیده و غزل دست داشت و گلشن صبا را به تقلید از بوستان سعدی نوشت؛ بنابراین، «گلشن صبا» اثری منظوم است، نه مثنوی.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۳ و ۱۴)

۲۲- گزینه «۴»

(مجتبی فرهاری)

جایگاه خانوادگی و تفکرات شخصی ایرج میرزا مانع از آن می‌شود که در ردیف شاعران آزادی‌خواه مشروطه قرار گیرد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۳، ۱۷، ۱۸ و ۲۰)

۲۳- گزینه «۳»

(مجتبی فرهاری)

چهار عبارت اول صحیح‌اند و تنها یک مورد نادرست است:

هـ) در سال‌های اول مشروطه، بیشتر نویسندگان مطالب خود را در قالب مقاله در روزنامه‌ها منتشر می‌کردند. مجله «بهار» هم با مدیریت میرزا یوسف‌خان اعتصامی آشتیانی منتشر می‌شد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی و تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۸ تا ۲۱)

۲۴- گزینه «۱»

(مجتبی فرهاری)

قالب‌های شعری در این دوره کم‌وبیش مانند گذشته ادامه یافت و تغییر چندانی نداشت. توجه به قالب‌های قصیده و غزل در شعر ملک‌الشعراي بهار و ادیب‌الممالک فراهانی بیشتر است که از شاعران سنت‌گرا در این دوره بودند. میرزاده عشقی از شاعرانی بود که بیشتر به زبان مردم و کوچه و بازار و قالب‌های جدیدتر گرایش داشتند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۴۲ و ۴۳)

۲۵- گزینه «۲»

تشریح موارد نادرست:

«الف»: این مورد، جزء ویژگی‌های «ادبی» شعر دوره بیداری محسوب می‌شود.

«ب»: این توضیحات، مربوط به شاعران نوگرای سبک بیداری است؛ اما ادیب‌الممالک در دسته شاعران سنت‌گرا جای دارد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۴۳ و ۴۴)

۲۶- گزینه «۴»

(سیرعلیرضا احمدی)

لفونشر مشوش: لف‌ها: کفر و ایمان، نشرها: سبچه (تسبیح) و زتار (کمربندی که نشانه غیرمسلمان بودن افراد بود)

(علوم و فنون ادبی (۳)، برید معنوی، صفحه‌های ۵۷ تا ۵۹)

۲۷- گزینه «۳»

(سپار غلام‌پور سیوکی)

جناس تام: «که» در دو معنا استفاده شده است: اولی به معنای «چه کسی» و دومی به‌عنوان پیوند وابسته‌ساز.

کنایه: «سنگین‌دل بودن» کنایه از بی‌رحمی و نامهربانی است.

پارادوکس: منظور از این که کسی دم عیسی مریم را داشته باشد این است که او زنده‌کننده مردگان باشد اما این که حیات‌بخش و زنده‌کننده، خودش کشته باشد، پارادوکس می‌باشد.

تلمیح: اشاره به دم حیات‌بخش حضرت عیسی (ع) و این که با دم خود مردگان را زنده می‌کردند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و برید، ترکیبی)

۲۸- گزینه «۴»

(یاسین مهریان)

«ب»: لف و نشر: لف‌ها: زخندان (چانه) و زلف / نشرها: گوی و چوگان

«د»: تلمیح: اشاره به ماجرای دیدن نور (آتشی) در کوه طور توسط حضرت موسی

«الف»: تضاد: «پریشان» و «جمع»

«ج»: پارادوکس: آن چه مایه عذاب جهنمیان است، موجب آسایش و راحتی شاعر است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، برید معنوی، ترکیبی)

۲۹- گزینه «۲»

(کاتلم کاتلمی)

بررسی آرایه‌های مورد نظر در ابیات به ترتیب:

تضاد: راست و کج - خاص و عام - عدل و ظلم / جود و بخل

مراعات نظیر: باغبان، شمشاد - دانه و دام یا خال و زلف - جود و عدل / حاتم و نوشیروان / حاتم و جود / عدل و نوشیروان

لف و نشر:

بیت اول لف‌ها: بالا و زلف - نشرها: راست و کج

بیت دوم لف‌ها: دانه و دام - نشرها: خال و زلف

بیت سوم لف‌ها: جود و عدل - نشرها: حاتم و نوشیروان

(علوم و فنون ادبی (۳)، برید معنوی، ترکیبی)

۳۰- گزینه «۱»

(سیرعلیرضا احمدی)

«الف»: دل گمشده‌ای پیدا شد. (متناقض‌نما)

«ج»: گندم خال و زلف شیطان صفت (تشبیه)

«ه»: اشاره به ماجرای دیدار حضرت موسی (ع) و خدا در کوه طور و آیه ۱۴۲ سوره مبارکه اعراف (... قَالَ رَبِّ ارْنِيْ اَنْظُرْ اِلَيْكَ قَالَ لَنْ تَرَانِيْ ...)

«د»: لعل: استعاره از لب

«ب»: لف‌ها: مه (صورت) و خط / نشرها: روز و شب (لف و نشر مرتب)

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و برید، ترکیبی)

۳۱- گزینه «۱»

(سیرعلیرضا علویان)

«فریاد بی‌صدا» در این بیت عبارتی متناقض و دارای پارادوکس است؛ همچنین بیت فاقد تضاد است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: تضاد: بندگی و آزادی، پارادوکس: مصراع اول؛ از بندگی کردن آزادی دارم.

گزینه «۳»: تضاد: بیشی و کمی، پارادوکس: بیشی در کمی است.

گزینه «۴»: تضاد: خامش (خاموش) و گویا، پارادوکس: از خموشی دل خامش گویا می‌شود.

(علوم و فنون ادبی (۳)، برید معنوی، صفحه‌های ۵۹ تا ۶۲)

۳۲- گزینه «۳»

(سیرعلیرضا احمدی)

مفاعیلن (أَگر رو زی) مفاعیلن (بِ دَس تا رم) مفاعیلن (سَ ر زل فی) مفاعیلن (نِ گام را) مفاعیلن (شُ ما رم مو) مفاعیلن (بِ مو شَر ح) مفاعیلن (عَ م شَب ها) مفاعیلن (یِ تا رم را)

مصوت کوتاه در هجای دهم و دوازدهم مصراع اول و هجای هشتم و دهم مصراع دوم بلند تلفظ می‌شود.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه ۳۹)

۳۳- گزینه «۳»

(مجتبی فرهاری)

این بیت فاقد حذف همزه است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: هجای چهارم مصراع دوم (به شرع از: بِ شَر عَمَز)

گزینه «۲»: هجای هشتم مصراع اول (سَماع آغاز: سَماعاغاز)

گزینه «۴»: هجای دهم و یازدهم مصراع دوم (نیاراید از این: نیارایدزین)

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه ۳۹)

۳۴- گزینه «۱»

(کنکور سراسری ۹۸)

دا	غ	مُ	حِب	بِ	تَس	ث	بَس	خا	نِ	فُ	رَو	ز	جا	ن	دل
-	U	U	-	U	U	-	-	U	U	-	U	U	-	U	-
نیست	ز	رو	ز	ن	د	گر	رو	ش	نی	این	سَ	را	ی	را	

سایر ابیات نیز تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه دارند؛ ولی بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه ندارند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۵۰ تا ۵۴)

۳۵- گزینه «۴»

(لاطم کاطمی)

بررسی اوزان ابیات و پایه‌های آوایی آنها:

گزینه «۱»: UU / -U - U / -- UU / -U - U : مفاعلن فاعلاتن مفاعلن فعلن (ترکیب ۳ وزن‌واژه)

گزینه «۲»: -- UU - / U - U - / - / : مفتعلن فاعلات مفتعلن فع (ترکیب ۳ وزن‌واژه)

گزینه «۳»: -- U / U -- U / U -- U / U -- : مفعول مفاعیل مفاعیل فَعولن (ترکیب ۳ وزن‌واژه)

گزینه «۴»: - U - / U -- U / U - / U -- : مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن (ترکیب ۴ وزن‌واژه)

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۲۳ و ۲۶)

۳۶- گزینه «۲»

(سپهر غلام‌پور سیوکی)

مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن

عشق گزین / عشق و در او / کوکبه می / اَران و مترس

ای دل تو / آیت حق / مصحف کژ / خوان و مترس

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، ترکیبی)

۳۷- گزینه «۳»

(یاسین مهریان)

همه ابیات در وزن «مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن» سروده شده‌اند و در این بیت، تمام اختیارات شاعری زبانی مشهود است: حذف همزه: «رَسَدَز» در «رَسَد از» / بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه: «ی» در واژه «گرمی» باید بلند تلفظ شود. / کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند: «می» در واژه «گرمی»، باید کوتاه تلفظ شود.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: حذف همزه: «بیش‌زین» در «بیش از این»، دارای دو حذف همزه است. / بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه: «د» در واژه «گرد» باید بلند تلفظ شود. / فاقد کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند

گزینه «۲»: حذف همزه: «تعماد» در «دون اعتماد» و «سراور» در «سر آور» / بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه: «ت» در واژه «مهلت» باید بلند تلفظ شود. / فاقد کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند

گزینه «۴»: حذف همزه: «غییز» در «فروغی از» / فاقد بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه / کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند: «غی» در واژه «فروغی» باید کوتاه تلفظ شود.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۴۹ تا ۵۴)

۳۸- گزینه «۲»

(لاطم کاطمی)

مفهوم بیت اول: یگانه پناهگاه بندگان، درگاه خداوند است.

مفهوم بیت دوم: ستایش پادشاه و آرزوی امنیت و آسایش برای او

مفاهیم ابیات سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: اقرار به توحید و یگانگی حق

گزینه «۳»: ناتوانی در توصیف عظمت حق

گزینه «۴»: درگاه حق محل آورده شدن نیاز بندگان است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهومی، صفحه ۱۰)

۳۹- گزینه «۴»

(سیرمهر هاشمی)

در تمامی گزینه‌ها به برتری عقل و دانش اشاره شده است، اما در بیت گزینه «۴» به عدم استفاده به موقع از دانش و عقل اشاره شده است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهومی، ترکیبی)

۴۰- گزینه «۲»

(سیرمهر هاشمی)

توضیح ابیات:

ب) محبوبه نیلگون‌عماری، به معنی خورشید می‌باشد و باز کردن (گره‌گشودن از) موهای طلایی خورشید، همان طلوعش است.

ج) هیچ‌کس از روزگار، کامیاب و برخوردار نشد.

الف) اشک ریختن عاشق در کنار قصر محبوب. حافظ چشمان گریان خود را با استفاده از آیه قرآن به رودخانه‌های بهشتی تشبیه کرده است.

د) گل‌های رنگارنگ به مرجان و لعل تشبیه شده‌اند و زمین به تاج و گنج پر زرق و برق شاهان مانند شده است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهومی، صفحه‌های ۳۶ و ۳۷)

جامعه‌شناسی (۲)

۴۱- گزینه «۳»

بررسی گزینه‌ها:

(نگار غلامی)

گزینه «۱»: نادرست (ما درباره دانش عمومی کمتر می‌اندیشیم و بیشتر از آن استفاده می‌کنیم. - نادرست (دانش عمومی مانند هوا برای انسان است. انسان همواره از هوا استفاده می‌کند، اما اغلب متوجه آن نیست و از اهمیت آن غافل است.)

گزینه «۲»: درست - درست

گزینه «۳»: نادرست (افرادی که شناخت علمی نسبت به مسائل و مشکلات اجتماعی دارند، از شناختی دقیق برخوردارند و می‌توانند برای آن‌ها راه‌حل‌های صحیح پیدا کنند.) - درست

گزینه «۴»: درست - نادرست (دانش عمومی در طول سال‌ها به دست می‌آید، یعنی این دانش، حاصل زندگی است.)

(جامعه‌شناسی (۳)، ذخیره دانشی، صفحه‌های ۳ و ۶)

۴۲- گزینه «۲»

(آزیتا بیرقی)

رها کردن بخشی از ذخیره دانشی به نفع بخشی دیگر ← پدید آمدن تعارض میان دانش عمومی و دانش علمی یک جهان اجتماعی
تعارض در ذخیره دانشی جوامع ← علت ارتباط دو سویه دانش عمومی و دانش علمی قطع می‌شود و دانش عمومی به‌طور همه‌جانبه از دانش علمی حمایت نمی‌کند.

(جامعه‌شناسی (۳)، ذخیره دانشی، صفحه‌های ۶ و ۷)

۴۳- گزینه «۴»

(نگار غلامی)

این دیدگاه در تقابل بر رویکرد اول، این ادعا را که دانش علمی، راه کشف واقعیت و دانش عمومی، دانش حاصل از زندگی است انکار می‌کند و همه دانش‌ها را دانش حاصل از زندگی می‌داند. دانش‌ها کشف و بازخوانی واقعیت نیستند، بلکه خلق و بازسازی آن هستند که انسان‌ها برای سامان دادن به زندگی خود تولید می‌کنند. برتری دانش تجربی بر دانش حاصل از زندگی را بی‌اعتبار می‌داند و به عکس دانش عمومی را پایه و اساس هرگونه دانشی از جمله دانش تجربی می‌داند. در برخی از نحله‌های این دیدگاه، مرز دانش علمی و دانش عمومی فرو می‌پاشد.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: نادرست - درست

گزینه «۲»: نادرست - درست

گزینه «۳»: نادرست - نادرست

گزینه «۴»: درست - نادرست

(جامعه‌شناسی (۳)، ذخیره دانشی، صفحه ۸)

۴۴- گزینه «۱»

(آزیتا بیرقی)

- دآوری علوم اجتماعی درباره پدیده‌های اجتماعی و انتقاد از آن‌ها، فرصت موضع‌گیری اجتماعی مناسب و صحیح را برای دانشمندان فراهم می‌کند.
- علوم طبیعی و فناوری حاصل از آن‌ها ابزار بهره‌مندی انسان از محدودیت‌های طبیعت و همچنین وسیله غلبه او بر محدودیت‌های طبیعی‌اند.

- علوم اجتماعی با شناخت پدیده‌های اجتماعی می‌تواند آثار و پیامدهای پدیده‌های اجتماعی را پیش‌بینی کند.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه ۱۳)

۴۵- گزینه «۳»

بررسی عبارات نادرست:

(زینب آذری)

- مطالعه علمی اجتماعات خودساخته انسان، باعث شکل‌گیری علوم اجتماعی شد.

- برخی اندیشمندان موضوع علوم اجتماعی و علوم انسانی را یکسان می‌دانند اما روش علوم انسانی را غیرتجربی و روش علوم اجتماعی را تجربی می‌دانند.

- انسان با تفکر و تعقل، از دیده‌ها، شنیده‌ها و خوانده‌هایش فراتر می‌رود و معنای پدیده‌های اطراف خود را درک می‌کند.

- علم پزشکی با آنکه درباره انسان بحث می‌کند، جزء علوم انسانی نیست؛ زیرا به مطالعه فعالیت‌های غیرارادی انسان می‌پردازد و این فعالیت‌ها کنش محسوب نمی‌شوند.

(جامعه‌شناسی (۳)، ترکیبی، صفحه‌های ۲، ۱۱ و ۱۷)

۴۶- گزینه «۲»

(زینب آذری)

- به دلیل ابعاد مختلف زندگی اجتماعی و کنش‌های اجتماعی شاخه‌های مختلفی از دانش‌های اجتماعی شکل گرفتند.

- موضوع مورد مطالعه جامعه‌شناسی خرد، کنش اجتماعی و سایر پدیده‌های اجتماعی خرد است.

- وجه اشتراک حقوق و مردم‌شناسی این است که هر دو پدیده‌های اجتماعی را مطالعه می‌کنند و از زیرشاخه‌های علوم اجتماعی‌اند.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه‌های ۱۵ و ۱۶)

۴۷- گزینه «۳»

(ریحانه امینی)

- نظم اجتماعی در نتیجه قواعدی برقرار می‌شود که ما انسان‌ها برای با هم زندگی کردن پذیرفته‌ایم.

- جامعه‌شناسان در شناختن نظم اجتماعی، به این پرسش‌ها توجه می‌کنند؛ قواعد و هنجارهای با هم زندگی کردن چگونه به وجود می‌آیند؟ چگونه دوام می‌آورند؟ چگونه تغییر می‌کنند؟

- جامعه‌شناسان برای شناختن نظم، از امور آشنا و مأنوس آشنایی‌زدایی می‌کنند. یعنی از دید یک فرد غریبه به موضوعات آشنا و روزمره اطراف خود نگاه می‌کنند و در کنار بی‌نظمی، نظم را می‌شناسند.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۰ و ۲۲)

۴۸- گزینه «۳»

(نگار غلامی)

اگر جامعه را با طبیعت یکسان تصور کنیم و آن را دستاوردی انسانی ندانیم، یعنی آن را واقعیتی بیرونی تصور کنیم که با قوانینی به استحکام قوانین طبیعت، اداره می‌شود، در آن صورت ما فقط می‌توانیم از دانش‌های ابزاری خود استفاده کنیم و جامعه و پدیده‌های اجتماعی را بشناسیم، اما قادر نخواهیم بود، تغییری بنیادین در جامعه به وجود آوریم. نظم اجتماعی بیرون و مستقل از ما خواهد بود و فقط باید خود را با آن تطبیق دهیم و سازگار کنیم.

جوامعی که نظم اجتماعی را براساس مناسبات بیرونی برقرار می‌کنند، شاید با تمیيع و تهديد و اجبار قادر باشند پیش‌بینی رفتارها را تضمین کنند، اما در جلب مشارکت و همکاری افراد براساس میل، رضایت و رغبت موفق عمل نمی‌کنند.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۸ و ۲۹)

۴۹- گزینه «۲»

(شهریار عبدالله)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: درست - درست

گزینه «۲»: نادرست (برداشت روزافزون از منابع تجدیدناپذیر از تغییراتی است که نظام اجتماعی در محیط خود ایجاد می‌کند). - درست

گزینه «۳»: نادرست (ساختار اجتماعی مانند خودروبی است که در یک جا پارک شده است). - نادرست (نظام اجتماعی مانند خودروی در حال حرکت است).

گزینه «۴»: درست - درست

(پایه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۲ و ۲۳)

۵۰- گزینه «۴»

(فاطمه صغری)

موضوع فلسفه (متافیزیک) اصل وجود است؛ یعنی به موجودی خاص مانند موجودات طبیعی و انسانی و اجتماعی نمی‌پردازد؛ بلکه قوانین کلی موجودات را شناسایی می‌کند.

گاهی تغییر در یک پدیده اجتماعی با تغییر در پدیده دیگر همراه است. این دو پدیده را هم‌تغییری می‌نامند. یعنی می‌توان تغییرات یکی از پدیده‌های اجتماعی را به کمک تغییرات دیگری توضیح داد.

اگوست کنت، بنیان‌گذار جامعه‌شناسی، ابتدا نام فیزیک اجتماعی را برای این رشته برگزید. این رویکرد که جامعه‌شناسی را در زمره دانش‌های تجربی و ابزاری قرار می‌دهد با نام جامعه‌شناسی تبیینی (پوزیتیویستی) شناخته می‌شود.

(پایه‌شناسی (۳)، ترکیبی، صفحه‌های ۱۲، ۲۵ و ۲۶)

۵۱- گزینه «۳»

(آزیتا بیرقی)

مشکلات و مسائل اجتماعی آن چنان که به‌نظر می‌رسند بیرون از دایره نفوذ و تأثیر ما نیستند و این‌گونه نیست که فقط افراد خاصی، مثل مسئولان و مدیران بتوانند بر آن‌ها تأثیر بگذارند.

(پایه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۳ تا ۳۵)

۵۲- گزینه «۳»

(آزیتا بیرقی)

مقایسه تعداد کشته‌های دو جنگ جهانی با تعداد کشته‌های حمله مغول به ایران بزرگ ← اخلاق‌گریزی
نگاه کردن به مسائل کنشگران از منظر خودشان و تلاش برای فهم آن‌ها ← همراهی همدلانه
تأکید افراطی بر ساختارهای اجتماعی ← افراد بدون آن که بدانند نظم برای تحقق چه آرمان‌ها و ارزش‌هایی است، صرفاً آن را رعایت می‌کنند.
فراتر رفتن از نظم موجود ← پیدایش اختراعات بزرگ و اندیشه‌های جدید

(پایه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۷ تا ۳۹)

۵۳- گزینه «۴»

(آزیتا بیرقی)

تأکید بیش از اندازه رویکرد تبیینی بر نظم و ساختارهای اجتماعی به حذف اراده و خلاقیت و ارزش و اخلاق و آگاهی و معنا از زندگی اجتماعی می‌انجامد و شور زندگی را از انسان‌ها می‌گیرد. برای جلوگیری از بروز چنین پیامدهایی، کنش اجتماعی مورد توجه برخی جامعه‌شناسان قرار گرفت. نظریه‌پردازان کنش اجتماعی آگاهی و معناداری را مهم‌ترین ویژگی کنش اجتماعی می‌دانند و زندگی اجتماعی را با تأکید بر آگاهی و معنا مطالعه می‌کنند. این جامعه‌شناسان اراده و ارزش را برخاسته از آگاهی و مهم می‌دانند. همین نگاه مسیر را برای عبور از جامعه‌شناسی تبیینی و روی آوردن به جامعه‌شناسی تفسیری هموار ساخت.

(پایه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه ۴۰)

۵۴- گزینه «۲»

(آزیتا بیرقی)

آرمان‌ها و ارزش‌ها پدیده‌های نامحسوس‌اند، فقط می‌توان آن‌ها را توصیف کرد.

پیش‌نیاز روش علمی ← تفهیم

پدیده‌های اجتماعی ← با پدیده‌های طبیعی متفاوت‌اند.

نقد و اصلاح عقاید یک گروه سیاسی توسط جامعه‌شناس ← با نام علم کار غیرعلمی کرده است.

(پایه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه ۴۸)

۵۵- گزینه «۱»

(آزیتا بیرقی)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: نادرست (پژوهشگر تمامی ابعاد یک پدیده اجتماعی خاص مثل یک بیمارستان روانی را مورد مطالعه قرار می‌دهد و نشان می‌دهد که نهاد بیمارستان بر فرایند درمان بیماران اثر دارد و از طریق مشاهده مشارکتی به تحقیق می‌پردازد). - درست

گزینه «۲»: نادرست (مطالعه موردی یکی از روش‌های کیفی است که محقق تمامی ابعاد یک پدیده اجتماعی را مطالعه می‌کند). - نادرست (جهان‌های اجتماعی مختلف، معانی ذهنی و فرهنگی متفاوتی پدید می‌آورند).

گزینه «۳»: درست - درست

گزینه «۴»: نادرست (در مطالعه موردی محقق به درون پدیده‌ها نگاه می‌کند و سعی در فهم معنای آن‌ها دارد). - نادرست (جهان‌های اجتماعی مختلف، معانی ذهنی و فرهنگی متفاوتی پدید می‌آورند).

(پایه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه‌های ۵۰ و ۵۱)

۵۶- گزینه «۱»

(فاطمه صغری)

- برخی رویکردها برای دستیابی به پاسخ‌های ساده و کاملاً قابل پیش‌بینی درباره چرایی وقوع پدیده‌های اجتماعی، پیچیدگی و عمق این پدیده‌ها را نادیده می‌گیرند و از پدیده‌های اجتماعی و انسانی هویت‌زدایی می‌کنند.

- رویکرد تفسیری در تقابل با رویکرد تبیینی بر این باور است که کنشگران براساس معنایی که در ذهن دارند، دست به عمل می‌زنند. بنابراین برای فهم زندگی اجتماعی باید از ظاهر پدیده‌های اجتماعی عبور کرد و به معانی نهفته در کنش‌ها راه یافت.

- فعالیت و خلاقیت کنشگران، موجب پیدایش معانی گوناگون و در نتیجه آن، پدید آمدن خرده‌فرهنگ‌ها و گروه‌های مختلف، درون هر جهان اجتماعی می‌شود.

(پایه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه‌های ۴۶، ۴۹ و ۵۰)

عربی زبان قرآن (۳)

۶۱- گزینه «۳»

(قاله مشیرپناهی- دهگلان)

«کلّ طعامٍ»: هر غذایی، هر طعامی (رد گزینه ۲) / «لا یُذکر»: (مضارع اخباری مجهول): ذکر (یاد) نمی‌شود (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «لا برکة لهُ»: (لا نفی جنس) هیچ برکتی ندارد، هیچ برکتی برای آن نیست (رد گزینه‌های ۲ و ۴)

توضیح نکات درسی:

ترجمه این دو مورد را با هم اشتباه نگیرید:

(۱) «لا برکة فیه»: هیچ برکتی در آن نیست.

(۲) «لا برکة لهُ»: هیچ برکتی ندارد، هیچ برکتی برای آن نیست.

(ترجمه)

۶۲- گزینه «۳»

(درویشعلی ابراهیمی)

«تسهّل»: آسان می‌کند (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «عمل الإنسان الصّعب»: کار سخت (دشوار) انسان (رد سایر گزینه‌ها) / «تحویل»: تبدیل، تغییر / «المُرتفات»: ارتفاعات، بلندی‌ها / «مزارع»: مزارع، کشت‌زارها (رد گزینه ۲) / «صالحه»: مناسب (رد گزینه ۱) / «جداً»: بسیار (رد گزینه‌های ۲ و ۴)

(ترجمه)

۶۳- گزینه «۴»

(سیره میا مؤمنی)

«من»: (ادوات شرط) هر کس (رد گزینه ۱) / «مُستقبل مُضیّ»: آینده‌ای درخشان (ترکیب وصفی نکره) (رد گزینه ۳) / «أخطاء»: خطاها، اشتباهات (رد گزینه ۳) / «لِیَعُوْضَ»: برای اینکه جبران کند (رد گزینه‌های ۲ و ۳)

(ترجمه)

۶۴- گزینه «۲»

(ولی برقی- ابرو)

«لیت..... یعلمن»: کاش بدانند (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «أُنّ»: که (رد گزینه ۴) / «الطّالبة الّتی»: دانش‌آموزی که (رد گزینه ۳) / «لا تجتهد»: نمی‌کوشد، تلاش نمی‌کند (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «أُنّ تُدرک»: (فعل مضارع مجهول) به دست آورده نخواهد شد (رد گزینه‌های ۱ و ۴)

(ترجمه)

۶۵- گزینه «۱»

(قاله مشیرپناهی- دهگلان)

«کثیرٌ مِنَ النَّاسِ»: بسیاری از مردم (رد گزینه‌های ۲ و ۴)؛ «أکثر النَّاسِ» یعنی «بیشتر مردم» / «یسعون»: (مضارع اخباری) می‌کوشند، تلاش می‌کنند، سعی می‌کنند (رد گزینه ۴) / «أَنْ یُرْضُوا الجَمیعَ»: که همه را خشنود (راضی) سازند (لفظ «مردم» در گزینه‌های «۲» و «۴» اضافی است.) / «لکنهم لا یعلمون»: ولی (اما) نمی‌دانند (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «لا أحد»: (لا نفی جنس) هیچ‌کسی (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «یستطیع»: (مضارع اخباری) نمی‌تواند (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «أَنْ یُرْضِیَ الجَمیعَ»: همه را خشنود (راضی) کند.

(ترجمه)

۵۷- گزینه «۴»

(ریحانه امینی)

- سربازان جنگ‌های نامنظم به سبب انگیزه‌های اخلاقی و آرمان‌های معنویشان، توانی فراتر از نظم موجود به دست می‌آورند.
- وجود نظریات متفاوت در حیطه مسائل علوم اجتماعی، نشانه پیچیدگی و عمق پدیده‌های اجتماعی و البته دشواری فهم آن‌هاست.
- شباهت شهادت‌طلبی، فدا کردن جان برای وطن، و خودکشی، دست‌شستن از جان و زندگی در دنیا و استقبال از مرگ است. تفاوت آن‌ها در معنای متفاوتشان است و دقیقاً همین معنای متفاوت هویت آن‌ها را تعیین می‌کنند و از آن‌ها سه پدیده مختلف می‌سازد.

(جامعه‌شناسی (۳)، ترکیبی، صفحه‌های ۳۳، ۳۵ و ۳۶)

۵۸- گزینه «۲»

(شهریار عبدالله)

- در قرن بیستم زمینه رونق و غلبه رویکرد تفسیری فراهم شد.
- دانش تفسیر، دانش محلی (اینجایی و اکنونی) است.
- برای پی بردن به هدف کنشگر باید به ذهن کنشگر و برای پی‌بردن به دلالت‌های کنش به زمینه فرهنگی آن مراجعه کنیم.

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه‌های ۳۹ و ۵۰)

۵۹- گزینه «۴»

(فاطمه صفری)

- ماکس وبر از سلطه نظمی که گویا هدفی جدا از انسان‌ها و نیازهای واقعی آن‌ها دارد به قفس آهنین یاد می‌کند.

- لمبروزو با روش تبیینی می‌خواست مجرم بودن یا نبودن افراد را با مشاهده ویژگی‌های جسمانی و ظاهری آن‌ها تشخیص دهد.

- گافمن از جامعه‌شناسانی بود که برای تحقیق درباره بیمارستان روانی ماه‌ها به‌عنوان کارمند در یک بیمارستان روانی مشغول به کار شد و از طریق مشاهده مشارکتی به تحقیق پرداخت.

- فیلیپ زیمباردو با ایجاد یک زندان ساختگی به مطالعه رفتار و شخصیت افراد پرداخت. این موضوع نمونه‌ای از کاربرد آزمایش در جامعه‌شناسی بود.

(جامعه‌شناسی (۳)، ترکیبی)

۶۰- گزینه «۳»

(فاطمه صفری)

موضوع جامعه‌شناسی تبیینی: پدیده‌های اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی هستند.

روش جامعه‌شناسی تفسیری: نگاه از درون به پدیده‌ها برای یافتن معنای آن‌ها

هدف جامعه‌شناسی تبیینی: پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی

موضوع جامعه‌شناسی تفسیری: کنش‌های اجتماعی و معنای آن‌ها

(جامعه‌شناسی (۳)، ترکیبی، صفحه‌های ۲۷ و ۵۱)

۶۶- گزینه «۲»

«الْمَنَاجِمِ»: معادن (دقت کنید: الأبار ← چاهها)
«قد تمّ تفجیحاً...»: منفجر کردن... انجام شده است

(بهر روز هیدرکی)

(ترجمه)

۶۷- گزینه «۱»

در گزینه «۱» خطایی وجود ندارد و «لا» نیز برای نهی مضارع غایب آمده است و در ترجمه آن از (نباید) استفاده می‌شود، در این عبارت «مؤمن» نیز اسمی نکره است و می‌توان در ترجمه آن از (یک) استفاده کرد.

(ولی برپی - ابهر)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: «أَجْمَلٌ» اسم تفضیل است و باید به صورت (زیباتر) ترجمه شود.

گزینه «۳»: «الحدید» به معنای (آهن) و «مُوَصَّلٌ» نیز به معنای (رسانا) است که درست ترجمه نشده‌اند.

گزینه «۴»: «تَرَى» مضارع است که به صورت ماضی ترجمه شده و نادرست است.

(ترجمه)

۶۸- گزینه «۱»

«در حالی که ۱۰ ساله بودم»: (جمله حالیه) و «أنا فی العاشرة من عمری (رد) گزینه‌های ۲ و ۳) / «دانستم»: (فعل ماضی) غلّت (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «هیچ چیزی»: («لا»ی نفی جنس) لا شئیء (رد گزینه ۲) / «بهتر از علم»: أَحْسَنُ مِنَ الْعِلْمِ (رد گزینه ۴)

(علی مفسن زاده)

(ترجمه)

۶۹- گزینه «۱»

مفهوم گزینه‌های ۲ و ۴: «قطعی بودن مرگ برای همه»
مفهوم گزینه‌های ۱ و ۳: «تبا نه شدن پاداش اعمال نیک افراد»

(سیره میا مؤمنی)

(مفهوم)

۷۰- گزینه «۴»

تشریح سایر گزینه‌ها:
گزینه «۱»: «اللّه» مفعول نیست و اسم «إِنَّ» است و عِلّت منصوب شدن آن نیز، همین است.
گزینه «۲»: فعل «يُحِبُّ» (به معنی: دوست دارد) مجهول نیست و معلوم می‌باشد.
گزینه «۳»: فعل «أَحْسِنُوا» ثلاثی مزید است و ثلاثی مجرد نیست؛ «أَحْسِنُوا» از باب «إفعال» می‌باشد.

(علی مفسن زاده)

(تفلیل صرفی و اعراب)

۷۱- گزینه «۴»

تشریح سایر گزینه‌ها:
گزینه «۱»: متعدّد ← لازم
گزینه «۲»: اسم «لِیت» المشتبه بالفعل و مرفوع ← اسم «لِیت» المشتبه بالفعل و منصوب
گزینه «۳»: فعله: «زرع» مجرد ثلاثی ← فعله: «زَارِعٌ» مزید ثلاثی («المُزَارِعُ» اسم فاعل از فعل ثلاثی مزید و از باب «مُفاعلة (زَارِعٌ يُزَارِعُ)» است.)

(قاله مشیرپناهی - رگلان)

(تفلیل صرفی و اعراب)

۷۲- گزینه «۳»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: صفة ← مفعول

گزینه «۲»: لازم ← متعدّد («الباطل» مفعول است که بعد از آن آمده است.)

گزینه «۴»: «نُقَاد» بر وزن «فُعَال»، جمع مکسّر «نُقَاد» بر وزن «فَاعِل» است و اسم فاعل محسوب می‌شود.

(تفلیل صرفی و اعراب)

۷۳- گزینه «۳»

الْبِنَاء ← الْبِنَاء

المُسَلَّخَة ← المُسَلَّخَة (با توجه به مفهوم و ساختار جمله داده شده، «المُسَلَّخَة» اسم مفعول است.)

(قاله مشیرپناهی - رگلان)

(ضبط حرکات)

۷۴- گزینه «۱»

در گزینه «۱» به جای «أَحْمَر» باید «أَبْيَض» به کار رود تا تعریف «العَصَب» (عصب و پی) درست باشد. (ترجمه عبارت صحیح: عصب یا پی، رشته‌ای سفید رنگ در بدن است که حس در آن جریان می‌یابد)

(ولی برپی - ابهر)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: وسیله‌ای که با آن، آب میوه‌های مختلف برای خوردن گرفته می‌شود ← آمیوه‌گیری

گزینه «۳»: مناطق مرتفعی بالای سطح زمین، بزرگتر از تپه‌ها ← کوه‌ها

گزینه «۴»: از حشراتی که به کشاورزان، با خوردن محصولات کشاورزیشان ضرر می‌زند ← ملخ

(واژگان)

۷۵- گزینه «۳»

صورت سؤال، گزینه‌ای را می‌خواهد که در آن نفی، شدیدتر و بیشتر باشد. «لا»ی نفی جنس معنای «هیچ» را می‌رساند و مدنظر صورت سؤال است. دقت کنید که «ما» (نیست) گاهی برای منفی کردن جمله اسمیه به کار می‌رود و در گزینه «۲» هم چون اسم بعد از «لا»، فتحه نگرفته، پس نمی‌تواند از نوع نفی جنس باشد.

(بهر روز هیدرکی)

(انواع یملات)

۷۶- گزینه «۲»

صورت سؤال، گزینه‌ای را خواسته است که در آن مفهوم «رجاء: امید» بیان شده باشد که در بین گزینه‌ها، گزینه «۲» به دلیل وجود لفظ «لعل» دارای مفهوم «امید» می‌باشد.

(علی مفسن زاده)

ترجمه عبارت گزینه «۲»: «من خوابیدن در وقتی غیر از وقت خواب را (نیز) دوست دارم (یعنی: دوست دارم وقت و بی وقت بخوابم) شاید در خواب دیداری (با معشوق) حاصل شود.

(انواع یملات)

تاریخ و جغرافیا (۳)

۸۱- گزینه «۴»

(علیرضا رضایی)

گسترش کشفیات باستان‌شناسی در ایران، منابع نوینی را پیش روی مورخان قرار داد و زمینه تحولی عمیق و اساسی را در تاریخ‌نگاری فراهم آورد.

(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری و منابع دوره معاصر، صفحه ۴)

۸۲- گزینه «۴»

(ملیحه گریبی)

کشورهای اروپایی به ویژه انگلستان، روسیه، فرانسه و اتریش به بهانه دفاع از حقوق اقلیت‌ها در امور داخلی عثمانی مداخله می‌کردند، ولی در واقع به دنبال گسترش مستعمرات و تأمین منافع اقتصادی و سیاسی خود در این امپراتوری وسیع بودند. در نتیجه این دخالت‌ها، اروپایی‌ها توانستند به تدریج بخش‌هایی از قلمرو عثمانی را تصاحب کنند و بر ضعف دولت آن بیفزایند. با این وجود رقابت بین دولت‌های اروپایی مانع شد که عثمانی به طور کامل تحت سلطه یکی از آنان دربیاید و تا پایان جنگ جهانی اول این امپراتوری به حیات خود ادامه داد.

(تاریخ (۳)، تاریخ جهان در آستانه دوره معاصر، صفحه ۲۵)

۸۳- گزینه «۴»

(ملیحه گریبی)

شاهان قاجار در عمل نمی‌توانستند به طور کامل و همیشه قدرت استبدادی و اختیارات نامحدود خود را به کار ببندند؛ زیرا از یک‌سو فاقد ابزارهای لازم، مانند نظام اداری کارآمد و ارتش ثابت و حرفه‌ای، برای اعمال قدرت مطلقه بودند و از سوی دیگر، نفوذ اجتماعی و دینی روحانیت و مراجع شیعه، قدرت سیاسی و نظامی ایلات و نفوذ و دخالت قدرت‌های استعمارگر، دامنه قدرت و اختیار شاهان را تا حدودی محدود می‌کرد.

(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه ۳۷)

۸۴- گزینه «۲»

(علی‌ممد گریبی)

واحد نظامی حرفه‌ای بریگاد قزاق بیشتر به عنوان نیروی نگهبان شخص شاه و خاندان سلطنت و دفع‌کننده شورش‌ها و اعتراض‌های داخلی عمل می‌کرد و در حفظ مرزها و مقابله با هجوم خارجی کارایی چندانی نداشت.

(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه ۴۰)

۸۵- گزینه «۳»

(علیرضا رضایی)

جنگ داخلی آمریکا موجب افزایش تولید و صادرات پنبه از ایران به روسیه در عصر قاجار شد.

(تاریخ (۳)، اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار، صفحه ۵۱)

۸۶- گزینه «۱»

(علی‌ممد گریبی)

روحانیون، از گروه‌های اجتماعی عصر قاجار که در شهرها و روستاها زندگی می‌کردند، به دلیل عدم وابستگی به حکومت، در مقاطعی از تاریخ معاصر ایران در برابر قدرت‌های خارجی ایستادگی کردند. ایلات و عشایر همواره به عنوان نیروهای مسلح در مواقع جنگ یکی از منابع تأمین نیروی نظامی حکومت قاجار بود.

(تاریخ (۳)، اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار، صفحه ۴۸)

۷۷- گزینه «۱»

(درویشعلی ابراهیمی)

عبارت گزینه «۱» با حرف «لکن» کامل می‌شود، زیرا دو طرف عبارت از لحاظ معنی و مفهوم، با هم مغایرت و تضاد دارند. (ترجمه عبارت: کتابخانه بزرگ است اما کتاب‌هایش کم است!)

تشریح سایر گزینه‌ها:

در گزینه‌های «۲» و «۴»، چون جای خالی در وسط عبارت است، حرف «آن» (که) آن‌ها را کامل می‌کند. عبارت گزینه «۳» نیز با حرف «کأن» (گویی) یا «إن» (قطعاً) کامل می‌شود.

(انواع جملات)

۷۸- گزینه «۴»

(سیره مهیا مؤمنی)

در گزینه «۴»، «عاقلاً» حال است که به صورت یک اسم نکره آمده است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: حال وجود ندارد. (دقت کنید «سعیداً» مفعول است.)

گزینه «۲»: حال وجود ندارد. (دقت کنید «حاضراً» خبر کان است.)

گزینه «۳»: حال به شکل اسم نکره وجود ندارد. (دقت کنید «و هو یجیب» جمله حالیه از نوع اسمیه است.)

(حال)

۷۹- گزینه «۳»

(ولی بریی - ابهر)

حال در همه گزینه‌ها به صورت جمله اسمیه آمده است، اما در گزینه «۳» «دووباً» حالی است که به صورت یک اسم نکره (مفرد) آمده است، ضمن اینکه در این گزینه، واوی که بر سر ضمیر آمده است حالیه نیست. (ترجمه عبارت: من متأسفانه در درس‌هایم با پشتکار تلاش نکردم و تو تلاش کن تا موفق شوی!). در گزینه «۱»، «أنت تعلم»، در گزینه «۲»، «أنتن تفتخرن» و در گزینه «۴»، «أنا أبکی» همگی حال از نوع جمله اسمیه هستند.

ترجمه سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: برای چه نهال گردویی را می‌کاری در حالی که تو می‌دانی از میوه‌های آن نخواهی خورد!

گزینه «۲»: به اهداف والایم در زندگی دست خواهیم یافت؛ در حالی که شما به من افتخار می‌کنید!

گزینه «۴»: تو می‌رفتی در حالی که من در دوریت می‌گریستم!

(حال)

۸۰- گزینه «۴»

(سیره ممدعلی مرتضوی)

صورت سؤال، خبری را می‌خواهد که به صورت ماضی ترجمه شود.

در گزینه «۴»، «یشعر» یک فعل مضارع است که خبر جمله حالیه واقع شده است، چون قبل از آن در جمله اصلی یک فعل ماضی (منح) آمده، در نتیجه این فعل مضارع، به صورت ماضی استمراری ترجمه می‌شود. (ماضی + مضارع ← ماضی استمراری)

ترجمه عبارت گزینه «۴»: نوبل ثروتش را برای خرید جوایز بخشید در حالی که احساس ناامیدی می‌کرد!

در سایر گزینه‌ها به ترتیب: «شکر»، «لا یجرب» و «لا یعرفون» خبر هستند که همگی به شکل مضارع ترجمه می‌شوند.

(حال)

۸۷- گزینه «۴»

(میلاد هوشیار)

یکی از دلایل انگلیس برای حمایت از مشروطه، محافظت از مرزهای هندوستان و سایر مستعمرات انگلستان در منطقه بود.

(تاریخ (۳)، نهضت مشروطه ایران، صفحه ۷۰)

۸۸- گزینه «۴»

(هوار میربلوکی)

مورگان شوستر آمریکایی، با اختیارات وسیعی که مجلس شورای ملی به او داد، شروع به انجام اصلاحاتی دامنهدار در امور مالی و گمرک کرد. این اقدام او که سبب منظم شدن دستگاه اقتصادی کشور می‌شد، روس و انگلیس را سخت عصبانی کرد و روسیه طی اخطاری دولت ایران را تهدید کرد.

(تاریخ (۳)، نهضت مشروطه ایران، صفحه ۷۶)

۸۹- گزینه «۲»

(میلاد هوشیار)

درگیری داخلی در روسیه، باعث ضعف این کشور در جبهه جنگ جهانی اول با متحدین می‌شد؛ به همین دلیل دولت آلمان به تقویت معترضان پرداخت و به رهبران تبعیدی بلشویک کمک کرد تا به روسیه بازگردند و به این شورش‌ها دامن بزنند.

(تاریخ (۳)، جنگ جهانی اول و ایران، صفحه ۸۵)

۹۰- گزینه «۳»

(علیرضا رضایی)

به موجب قرارداد ۱۹۱۹، مسئولیت تجدید سازمان و ایجاد ارتش یکپارچه ایران و تأمین اسلحه و تدارکات آن به افسران انگلیسی داده می‌شد.

(تاریخ (۳)، جنگ جهانی اول و ایران، صفحه ۹۰)

۹۱- گزینه «۱»

(فاطمه سقایی)

هسته اولیه، مکانی است که مردم برحسب نیاز، آن را برای زندگی انتخاب کرده و به اشغال درآورده‌اند. در انتخاب مکان برای استقرار و سکونت جمعیت، عوامل طبیعی بیشترین نقش را داشته‌اند.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۲)

۹۲- گزینه «۴»

(فاطمه سقایی)

برخی از تفاوت‌های شهر و روستا عبارت‌اند از:

- فعالیت اقتصادی: در روستا، درصد بیشتری از جمعیت فعال، در بخش کشاورزی (زراعت، صید و شکار و...) فعالیت می‌کنند.

- وسعت و فضای سکونت و فعالیت: در شهرها، فعالیت‌های متنوع در فضاهای محدودتری متمرکز شده‌اند.

- فرهنگ و مناسبات اجتماعی: در شهرها نوگرایی بیشتر و تغییرات اجتماعی سریع‌تر است.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۶)

۹۳- گزینه «۳»

(فاطمه سقایی)

منظور از اصطلاح شهرنشینی، افزایش نسبت جمعیت شهرهای یک کشور یا ناحیه به روستاهای آن است.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۱۰)

۹۴- گزینه «۴»

(فاطمه سقایی)

حمایت از کارآفرینان، ایجاد غرفه‌هایی با اجاره ارزان برای فروشندگان دوره‌گرد و توسعه امکانات گردشگری برای جذب گردشگر و ایجاد شغل در راستای سروسامان بخشیدن به مشاغل بخش غیررسمی قابل توجه است.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۲۳)

۹۵- گزینه «۱»

(فاطمه سقایی)

الف) منجر به پیدایش فقر شهری می‌شود.

ب) بهبود روشنایی باعث پیشگیری از جرم می‌شود.

ج) از این مسائل به‌عنوان وندالیسم شهری یاد می‌شود.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۲۴)

۹۶- گزینه «۴»

(فاطمه سقایی)

شهر پایدار، شهری است که در آن نیازهای اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی ساکنان به‌طور مناسب و عادلانه برطرف می‌شود؛ بدون این‌که منافع نسل‌های آینده به خطر بیفتند و شهر و فعالیت‌های شهری کمترین تأثیر نامطلوب را بر محیط زیست دارد.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۲۸)

۹۷- گزینه «۱»

(علیرضا رضایی)

تحقق روستای پایدار سه رکن دارد: فعال کردن اقتصاد روستا، ارائه خدمات اجتماعی و فرهنگی، حفظ محیط زیست و چشم‌اندازهای طبیعی آن.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۳۱)

۹۸- گزینه «۱»

(فاطمه سقایی)

در حمل‌ونقل ریلی که برای مسافت‌های متوسط و نسبتاً طولانی مناسب است، هزینه احداث پایانه متوسط و به‌طور کلی جابه‌جایی با آن، امنیت زیادی دارد. مصرف سوخت در آن، یک‌هفتم حمل‌ونقل جاده‌ای و آلاینده‌های آن برای محیط‌زیست بسیار کمتر است.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای حمل‌ونقل، صفحه ۴۸)

۹۹- گزینه «۲»

(فاطمه سقایی)

تولید کشتی‌های رو - رو از تحولاتی بود که در حمل‌ونقل دریایی ظرفیت جابه‌جایی کالا را سرعت بخشید.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای حمل‌ونقل، صفحه ۵۳)

۱۰۰- گزینه «۲»

(فاطمه سقایی)

داده‌ها و اطلاعات جمع‌آوری‌شده در مرحله ورودی سامانه اطلاعات جغرافیایی، شامل آمار پدیده‌های طبیعی و انسانی و ویژگی‌های آن‌هاست. اطلاعات با توجه به اهداف و نیاز کاربر پردازش و تجزیه و تحلیل فضایی و مدل‌سازی می‌شود.

(فنون و مهارت‌های جغرافیایی، صفحه ۳۹)

فلسفه دوازدهم

۱۰۱- گزینه «۱»

(فخر رازی، فلسفه دوازدهم، هستی و پیوستی، صفحه‌های ۳ تا ۶)

اگر مفهوم وجود جزئی از مفهوم ماهیت بود، نمی‌توانستیم وجود را از ماهیت جدا کنیم (نفی کنیم). مثلاً سلب حیوان از انسان ممکن نیست چون حیوان جزئی از مفهوم انسان است.

(فلسفه دوازدهم، هستی و پیوستی، صفحه‌های ۳ تا ۶)

۱۰۲- گزینه «۳»

(حسن صدری)

اگر وجود جزء مفهوم ماهیت بود، بنابراین وجود جزء ذاتیات هر یک از ماهیات در نظر گرفته می‌شد و همانطور که حمل ذاتیات بر یک ماهیت، حمل اولی ذاتی است (همچون اینکه بگوییم «درخت جسم است»)، حمل وجود بر ماهیات نیز یک حمل اولی ذاتی محسوب می‌شد (تأیید گزینه ۳).

رد سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: اگر مفهوم وجود عین مفهوم ماهیت یا جزء آن بود، حمل وجود بر هر ماهیتی نیازمند دلیل نبود و به صورت ضروری بر آن ماهیت حمل می‌شد. بنابراین اینکه برای حمل وجود بر هر ماهیتی نیازمند دلیل هستیم، خود نشان‌دهنده تمایز وجود و ماهیت است.

گزینه «۲»: وجود مفهوم ذاتی هیچ ماهیتی نیست و به صورت مفهومی مغایر همه ماهیات است.

گزینه «۴»: این قضیه حمل اولی ذاتی است؛ چرا که نامی بودن ویژگی ذاتی درخت است.

(فلسفه دوازدهم، هستی و پیوستی، صفحه ۵)

۱۰۳- گزینه «۲»

(سبا پیغرزاده صابری)

در قضایای امکانی، حمل محمول بر موضوع، ممکن است هم در حالت ایجابی و هم سلبی در خارج قابل ملاحظه باشد؛ مثلاً: دیوار خانه ما سفید است یا دیوار خانه ما سفید نیست هر دو امکان تحقق دارند.

تکلیف: دقت کنید که ملاحظه حالت سلبی و ایجابی همزمان نیست؛ برای مثال نمی‌توان گفت هم قضیه «دیوار خانه ما سفید است» و هم قضیه «دیوار خانه ما سفید نیست» همزمان صادق است. چرا که منجر به اجتماع ضدین می‌شود که از لحاظ منطقی محال است.

لوزی ممکن است مربع باشد یا نباشد. مربع همان لوزی‌ای است که زاویه‌های برابر دارد.

رد سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های «۱» و «۳»: توضیحات گفته شده مربوط به مفهوم ممکن‌الوجود است؛ نه رابطه امکانی، چرا که اشاره به وجود و عدم دارد.

گزینه «۴»: در رابطه امکانی، محمول را می‌توان به موضوع حمل کرد؛ اما ضرورتی ندارد.

(فلسفه دوازدهم، بیان ممکنات، صفحه‌های ۹ و ۱۰)

۱۰۴- گزینه «۲»

(حسن صدری)

مفهومی که هیچ‌گاه واجب‌الغیر نمی‌شود، ممتنع‌الوجود بالذات است که دارای یک تناقض درونی است، همچون «دایره قائم‌الزاویه»، زیرا دایره اصلاً دارای زوایای داخلی نیست. گزینه‌های «۱»، «۳» و «۴»، ممکن‌الوجود بالذات‌اند (از این جهت که تاکنون موجود نشده‌اند، ممتنع‌الغیر هستند).

(فلسفه دوازدهم، بیان ممکنات، صفحه‌های ۱۰ تا ۱۲)

۱۰۵- گزینه «۴»

(سبا پیغرزاده صابری)

علت از لحاظ وجودی و رتبی مقدم بر معلول است؛ یعنی ضرورتاً ابتدا علت به وجود می‌آید و سپس معلول محقق می‌شود.

همچنین وجود معلول وابسته به وجود علت است و در صورتی که علت محقق شود وجود معلول ضرورت پیدا می‌کند و قطعی می‌شود.

رد سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: وجود معلول وابسته به وجود علت است نه برعکس.

گزینه «۲»: وجود علت در گرو وجود معلول نیست.

گزینه «۳»: اینکه گفته می‌شود وجود علت مستقل است به این معنا نیست که وابسته به هیچ علت دیگری نیست، یک علت خود می‌تواند معلول چیز دیگری باشد.

(فلسفه دوازدهم، بیان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۴، ۱۵ و ۱۹)

۱۰۶- گزینه «۳»

(سبا پیغرزاده صابری)

بنابر نظر اکثر تجربه‌گرایان انسان ابتدا از طریق حس و تجربه مصادیق علیت را در قالب توالی پدیده‌ها احساس می‌کند و سپس از این توالی حکم به خود رابطه علیت می‌دهد.

رد سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: دکارت در مورد علیت باور به فطری و ذاتی بودن آن داشت.

گزینه «۲»: طبق گفته هیوم تداعی ناشی از توالی پدیده‌هاست؛ نه خود آن. به عبارت دیگر پشت سر هم آمدن متوالی دو پدیده منجر به تداعی روانی و عادت ذهنی از آن می‌شود.

گزینه «۴»: توالی ناشی از حس و تجربه است نه ساختار ذهنی.

(فلسفه دوازدهم، بیان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۱۰۷- گزینه «۲»

(نیمه پواهری)

از نظر فلاسفه مسلمان اصل علیت یک قاعده عقلی است و از تجربه به دست نمی‌آید؛ اما دقت کنید که این نظر با نظر دکارت متفاوت است و فلاسفه مسلمان برخلاف دکارت این اصل را فطری و بدیهی نمی‌دانند. بلکه معتقدند که انسان با تعقل بر اساس بدیهیاتی نظیر اصل امتناع اجتماع نقیضین به درک آن می‌رسد (رد گزینه‌های ۱ و ۴). با این حال از آنجایی که فلاسفه مسلمان این اصل را عقلانی می‌دانند معتقدند که عقل هر انسانی درستی این اصل را در خود درمی‌یابد و بنابراین درک آن بین انسان‌ها مشترک است

(حسن صدری)

۱۱۰- گزینه «۲»

معلول با قطع نظر از علت، صرفاً «امکان ذاتی» دارد؛ یعنی ذات و ماهیتش نسبت به وجود و عدم حالت تساوی دارد. با آمدن علت، وجود معلول ضرورت می‌یابد و موجود می‌شود. یعنی اگر علت نباشد و معلول صرفاً امکان ذاتی داشته باشد، برای ضرورت یافتن آن کافی نیست.

حال در عبارت گزینه «۲» گفته شده است که همین حالت امکان ذاتی برای تحقق معلول کافی است که عبارتی نادرست و مغایر با وجوب علی و معلولی است.

رد سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مغایر با اصل علیت

گزینه «۳»: مغایر با سنخیت میان علت و معلول

گزینه «۴»: در راستای وجوب علی و معلولی است، نه مغایر با آن

(فلسفه دوازدهم، جوان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۸ و ۱۹)

۱۱۱- گزینه «۱»

(فرهاد قاسمی نژاد)

این فرض به این معنی است که معلول بدون علت وجود پیدا کند. به عبارت دیگر معلول از ناحیه خودش ضرورت وجود پیدا کند. این فرض با اصل وجوب علی و معلولی منافات دارد.

(فلسفه دوازدهم، کرامت تصویر از جوان؟، صفحه‌های ۲۳ تا ۲۶)

۱۱۲- گزینه «۳»

(علیرضا نصیری)

عدم آگاهی افراد نسبت به اجزای علت (علت تامه و علل ناقصه) باعث می‌شود که آن‌ها معنی اول اتفاق را بپذیرند (رد گزینه‌های ۲ و ۴). معنی اول اتفاق این است که میان پدیده‌ها رابطه علیت وجود ندارد یا این رابطه ضروری نیست (رد اصل علیت یا وجوب علی و معلولی). بنابراین باید به دنبال مثالی بگردیم که یکی از این دو اصل را رد کند.

این که آب یک‌بار سیراب کند و یک‌بار بر تشنگی بیفزاید، بیانگر صدور معلول‌های متفاوت از علت واحد است و نقض اصل سنخیت می‌باشد (رد گزینه ۱).

اینکه بدون وجود ابر و شرایط لازم برای بارش باران، ناگهان آسمان شروع به باریدن کند، ناقض اصل علیت است که مستلزم معنی اول اتفاق خواهد بود (تأیید گزینه ۳).

(فلسفه دوازدهم، کرامت تصویر از جوان؟، صفحه‌های ۲۳ تا ۲۶)

۱۱۳- گزینه «۴»

(سبا معجز زاره هابری)

افلاطون، در مواردی نیز از خداوند با عنوان مثال «خیر» یاد می‌کند و توضیح می‌دهد که همه چیز در پرتو آن دارای حقیقت می‌شوند و همان‌طور که روشنایی شبیه خورشید است اما خود خورشید نیست، حقایق نیز شبیه به مثال «خیر» هستند، نه خود آن. پس با طی کردن درجات کمال می‌شود شبیه به او شد.

علت رد سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: خالقیت خداوند اشاره به صفت صانع دارد.

گزینه «۲»: حقایق من جمله موجودات مادی شبیه به خداوند هستند؛ پس امکان شباهت وجود دارد و امکان عینیت وجود ندارد.

گزینه «۳»: مثال خیر اشاره به خود ذات خداوند دارد نه افعال و آثار آن.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه- قسمت اول، صفحه ۳۲)

(تأیید گزینه ۲). اما تشخیص مصادیق اصل علیت در جهان خارج وابسته به تجربه و آموزش است و تمامی فلاسفه مطرح‌شده در کتاب در این مورد با هم اشتراک نظر دارند، بنابراین نمی‌توان گفت که علم به تمامی مصادیق این اصل بین انسان‌ها مشترک است؛ مثلاً انسانی شاید بداند که چرا زلزله می‌آید و انسانی دیگر علتش را نداند و آن را خشم خدا بینگارد (رد گزینه ۳). به عبارتی دیگر درک خود اصل علیت بین انسان‌ها مشترک است؛ اما درک مصادیق آن ممکن است متفاوت باشد و بستگی به میزان علم افراد دارد.

(فلسفه دوازدهم، جوان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۷ و ۱۸)

۱۰۸- گزینه «۴»

(علیرضا نصیری)

نظم جهان هستی حاصل اصل سنخیت علت و معلول است. اصل سنخیت بیان می‌دارد که هر علت معلول خاص خود را دارد و هر معلولی از هر علتی پدید نمی‌آید. بنابراین امکان ندارد که آتش یک‌بار چیزی را بسوزاند و بار دیگر همان اشیاء را خنک کند و در نتیجه این موضوع نظمی خاصی در جهان هستی حاکم خواهد بود.

اصل وجوب علی و معلولی نیز بیان می‌دارد که با وجود علت تامه، معلول لاجرم موجود خواهد شد و حاصل این اصل، تخلف‌ناپذیری نظم طبیعی خواهد بود. در تکمیل مثال قبلی می‌توان گفت که با وجود آتش، حرارت که معلول آن می‌باشد حتماً موجود خواهد شد و نمی‌تواند موجود نباشد. به عبارتی آتش نمی‌تواند یک‌بار بسوزاند و بار دیگر اثر نکند و نسوزاند. این مفهوم را می‌توان به نوع دیگری نیز بیان کرد؛ با وجود علت، معلول واجب بالغیر خواهد بود و مادامی که علت موجود است، عدم برای معلول ممتنع است.

حاصل ترکیب دو اصل بالا، حاکم بودن «نظمی حتمی و تخلف‌ناپذیر» در نظام طبیعت خواهد بود.

تکلیف: اصل علیت باعث می‌شود که بین اشیاء عالم ارتباطی وجود داشته باشد، اما آنچه باعث نظم می‌شود اصل سنخیت است نه علیت.

(فلسفه دوازدهم، جوان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۸ و ۱۹)

۱۰۹- گزینه «۱»

(نیما بواهری)

بررسی گزینه‌ها:

اصل سنخیت پشتوانه عقلی نظم دقیق جهان است و دانشمندان با تکیه بر همین اصل، تحقیقات علمی خود را پیگیری می‌کنند؛ دانشمندان وقتی با پدیده‌ای مواجه می‌شوند و می‌خواهند علت آن را بیابند، به سراغ عواملی می‌روند که تناسب بیشتری با آن پدیده دارند و علت آن پدیده را در میان آن عوامل جست‌وجو می‌کنند تا بتوانند به علت ویژه آن پدیده دست یابند. این اصل ناظر بر کلیت قوانین تجربی و یکسان عمل کردن طبیعت است.

اصل وجوب بخشی علت به معلول جهان را تابع رابطه‌ای ضروری و حتمی نشان می‌دهد؛ به‌گونه‌ای که اگر علت با تمام حقیقت خود تحقق یابد، یقین پیدا می‌کنیم که تحقق معلول نیز ضروری و حتمی می‌شود و وجود آن، وجوب پیدا می‌کند. باغبان بر همین اساس بذر می‌کارد و آن را آبیاری می‌کند و راننده با همین مبنا خودرویش را روشن و به جلو هدایت می‌کند. بنابراین این اصل بر عدم نقض قوانین علمی در شرایط یکسان ناظر است.

(فلسفه دوازدهم، جوان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۸ تا ۲۰)

۱۱۴- گزینه «۴»

(سبا بیغرزازه صابری)

دکارت، فیلسوف عقل‌گرای قرن هفدهم در یکی از استدلال‌های خود برای اثبات خدا می‌گوید من از حقیقتی نامتناهی و دانا و توانا که خود من و هر چیز دیگری به وسیله او خلق شده‌ایم، تصویری دارم. این تصور نمی‌تواند از خودم باشد؛ زیرا من موجودی متناهی‌ام. این تصور از هیچ موجود متناهی دیگر هم نیست، پس این تصور از یک وجود نامتناهی است؛ اوست که می‌تواند چنین ادراکی را به من بدهد.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه- قسمت اول، صفحه‌های ۳۴ و ۳۵)

۱۱۵- گزینه «۴»

(حسن صدیقی)

در گزینه‌های اول، دوم و سوم، وجود «واقعی» خداوند مستقل از نیاز انسان به وجود او اثبات می‌شود. اما در گزینه چهارم، برهان اخلاقی کانت مطرح شده است که «نیاز» انسان به وجود خدا و «ضرورت» وجود خدا را از راه اخلاق اثبات می‌کند، نه وجود واقعی خداوند.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه- قسمت اول، صفحه‌های ۳۱ تا ۳۶)

۱۱۶- گزینه «۳»

(نیمیا پواهری)

کرکگور معتقد است که ایمان، هدیه‌ای الهی است که خداوند به انسان می‌بخشد و نیازی به استدلال و پشتوانه عقلی ندارد. خدا انسان مؤمن را برمی‌گزیند و به او ایمان هدیه می‌کند و اگر کسی شایسته این بخشش نشود، زندگی تاریکی را سپری خواهد کرد.

ویلیام جیمز می‌گوید: «من معتقدم که دلیل وجود خداوند عمدتاً در تجربه‌های شخصی درونی ما نهفته است». مثلاً هر یک از ما احساس می‌کنیم که در هنگام سخن گفتن با خدا و راز و نیاز با او و توصیف زیبا و عاشقانه او به نوعی از تعالی و معنویت منتقل می‌شویم که ساعتی قبل از آن تهی بوده‌ایم.

کاتینگهام می‌گوید: «قبول خداوند زندگی ما را در بستری قرار می‌دهد که آن را با ارزش و با اهمیت می‌سازد و این امید را می‌دهد که به جای اینکه احساس کنیم در جهان بیگانه‌ای افتاده‌ایم که در آن هیچ امری در نهایت، اهمیت ندارد، می‌توانیم پناهگاهی بیابیم.»

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه- قسمت اول، صفحه‌های ۳۷ تا ۳۹)

۱۱۷- گزینه «۴»

(نیمیا پواهری)

بطلان و محال بودن تسلسل علل نامتناهی (یعنی اینکه زنجیره علل‌ها و معلول‌ها تا بی‌نهایت پیش رود) از مقدمات برهان فارابی است، نه نتیجه آن. نتیجه این برهان اثبات وجود علت‌العلل (علتی که خود معلول نیست) یا همان خدا می‌باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: اولین مقدمه برهان فارابی عبارت است از اینکه در جهان پیرامون ما اشیایی هستند که وجودشان از خودشان نیست و معلول چیزهای دیگرند.

گزینه «۲»: فارابی در این استدلال بیان می‌کند که علت قبل از معلول خود وجود دارد و از تقدم وجود علت بر معلول سخن می‌گوید اما وارد بحث ماهیت و امکان ذاتی نمی‌شود.

گزینه «۳»: امکان ذاتی و فقر وجود معلول از مباحث مربوط به استدلال ابن سینا و ملاصدرا است و فارابی این موارد را مطرح نمی‌کند.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه- قسمت دوم، صفحه‌های ۴۳ و ۴۴)

۱۱۸- گزینه «۳»

(نیمیا پواهری)

جمله گزینه سوم نادرست است. اتفاقاً در این برهان چون دیگر تعداد موجودات و بحث تسلسل و زنجیره علل مهم نیست موجودات جهان هر تعداد باشند، و چه به تک‌تک آن‌ها بنگریم و چه به عنوان کل نگریده شوند، چون ذاتاً ممکن‌الوجودند و نمی‌توانند خود به خود به وجود بیایند پس نیازمند یک واجب‌الوجود بالذات هستند که آن‌ها را از حالت تساوی بین وجود و عدم خارج کند. پس در این برهان تعداد و نوع نگاه به روابط علی ممکنات مهم نیست، نه اینکه لازم باشد حتماً آن را به مثابه یک کل نگریده.

تذکره: در بررسی گزینه اول توجه کنید که عبارت درست است. اینکه یک ممکن بالذات به وجود بیاید و نام واجب‌الوجود بالغیر به آن بدهیم، بدین معنا نیست که ذاتش از حالت امکانی به وجوبی تغییر می‌کند. ذات همان امکانی است، ذات یک چیز هیچ‌گاه تغییر نمی‌کند.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه- قسمت دوم، صفحه‌های ۴۴ و ۴۵)

۱۱۹- گزینه «۳»

(نیمیا پواهری)

هر دو استدلال ابن سینا و ملاصدرا به جای توجه به زنجیره علل و استناد به محال بودن تسلسل علل نامتناهی سعی می‌کنند با رجوع به باطن پدیده‌ها نیازمندی آن‌ها به یک خالق را اثبات کنند. ابن سینا با توجه به حالت امکانی در ذات و ماهیت موجودات چنین می‌کند و ملاصدرا با توجه به فقر درجه وجود آن‌ها در برابر خداوند که بالاترین درجه شدت وجود و غنی‌بالذات است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: این مورد به برهان ابن سینا اختصاص دارد.

گزینه «۲»: این مورد به برهان ملاصدرا اختصاص دارد.

گزینه «۴»: این مورد مورد توافق هر سه فلاسفه است و در این زمینه هیچ کدام اختلاف نظری با دیگری ندارد.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه- قسمت دوم، صفحه‌های ۴۳ تا ۴۶)

۱۲۰- گزینه «۳»

(فرهاد قاسمی‌نژاد)

گزینه «۳» صحیح است؛ زیرا معیارهای زندگی معنادار بعد از اثبات وجود خداوند است.

گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» معیار بر پذیرش خدا مقدم فرض شده است که نادرست است.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه- قسمت دوم، صفحه‌های ۴۷ و ۴۸)

تلاشی در مسیر موفقیت

- دانلود گام به گام تمام دروس ✓
- دانلود آزمون های قلم چی و گاج + پاسخنامه ✓
- دانلود جزوه های آموزشی و شب امتحانی ✓
- دانلود نمونه سوالات امتحانی ✓
- مشاوره کنکور ✓
- فیلم های انگیزشی ✓

 www.ToranjBook.Net

 [ToranjBook_Net](https://t.me/ToranjBook_Net)

 [ToranjBook_Net](https://www.instagram.com/ToranjBook_Net)